

Seniorrådets hørings svar til kommunens budget 2024-27

Den 12. september 2023

Generelt:

Seniorrådet ser med alvorlig bekymring på det samlede katalog over besparelsesområder som led i kommunens budget 2024-27. Besparelsesforslagene rammer bredt og vil betyde mærkbare serviceforringelser på en lang række af kommunens pligtige opgaver, ligesom mange 'kan'-opgaver forringes eller bortfalder.

Seniorrådet vil især pege på, at den samlede indsats til bekæmpelse af *ensomhed* – og i særdeleshed overfor *svagere grupper* – gennem de foreslåede besparelser sættes under pres. Vi må således konstatere, at kommunen får svært ved at efterleve sin egen Værdighedspolitik.

Seniorrådet anbefalede i forbindelse med budgetbesparelserne i foråret 2023 og igangsætning af en række udredningsarbejder, at kommunens samarbejde og samspil med *civilsamfundet* også blev analyseret. Dette er ikke sket. Vi kan kun beklage, at kommunen ikke har afklaret, hvordan en markant anden tilgang fra kommunens side til samskabelse med *civilsamfundet* kunne medvirke til at reducere (nogle af) de negative konsekvenser ved de påtænkte besparelser. Det kunne være ved at finde svar på f.eks.:

- Hvordan der skabes de rette rammer og vilkår for den uudnyttede (store) ressource, som *frivillige* kan udgøre, herunder optimale muligheder for rekruttering og fastholdelse,
- Hvad der skal til for, at patientforeninger kan varetage diverse kommunikations- og rådgivningsopgaver ift. ny-diagnosticerede borgere (hvilket vil føre til mindre pres på almen lægepraksis og kommunal vejledning – og på sigt forebygge forværring i borgerens sygdomssituation),
- Om der kan etableres de rette incitament for, at kommunens (folke-)pensionister vil tilbyde deres kompetencer og erfaringer og påtage sig (lønnede) kommunale opgaver, der f.eks. kan frigøre 'varme' hænder på velfærdsområderne. Dette motiveres af de netop gennemførte ændringer i beskattningen for folkepensionister – og 'puljen af kompetencer' i kommunen er imponerende.

Vi oplever, at besparelserne vil reducere den samlede *forebyggelsesindsats* for borgerne – både i forhold til den fysiske og til den psykiske livskvalitet.

Der er i kataloget medtaget en række besparelsesforslag af administrativ eller organisatorisk karakter. Seniorrådet forventer, at en evt. udmøntning af disse forslag vil foregå på en måde, som samlet set vil medføre minimale konsekvenser for borgerne – og i fald der bevidst er tale om deciderede serviceforringelser, at implementeringen følges op af tydelig kommunikation om baggrunden for og hensigten med disse omstillinger.

Vi er opmærksomme på at introduktion af eller et løft i brugerbetaling kan være et skridt til at forbedre kommunens økonomi. I princippet er der jo tale om en 'skat', der betales af de primære brugere, og som kommer kommunen til gode 1:1 i modsætning til en generel skatteforhøjelse, der jo kun delvist tilfalder kommunekassen. Men, øget brugerbetaling har en slagside ift udbredelsen af ensomhed og for forebyggelsesindsatsen især blandt udsatte grupper – og vil få konsekvenser for foreningslivet, der typisk er drevet af frivillige.

Endelig må Seniorrådet med beklagelse konstatere, at mange af de aktiviteter, der blev igangsat i forlængelse af udmøntningen af Værdighedsmilliarden (som nu er indarbejdet i bloktilskuddet), risikerer bortfald eller væsentlig reduktion.

Konkrete bemærkninger:

Et bortfald af tilskudsordning efter Servicelovens §79 (ÆOU 01) kan f.eks. betyde bortfald af musiske og andre aktiviteter på plejecentrene. Derudover er der risiko for, at nogle tilbud om motionsaktiviteter for ældre må ophøre – hvilket har direkte indvirkning på den samlede forebyggelsesindsats.

Et reduceret serviceniveau for aflastning af pårørende (ÆOU 09) er i direkte modstrid mod intentionen om i højere grad at involvere civilsamfundet i omsorgen for vores ældre og svagere medborgere. Pårørende (til f.eks. demensramte der bor i eget hjem), har behov for aflastning ikke kun for at kunne foretage indkøb og varetage andre praktiske opgaver udenfor hjemmet, men også for at få mulighed for 'mental opladning'. Ved at reducere i dette serviceniveau forøges risikoen for, at ansvaret for den sygdomsramte overføres til kommunen tidligere end nødvendigt – hvilket samlet set vil medføre en udgiftsstigning for kommunen.

At reducere rengøringen i hjemmeplejen til hver 3. uge (ÆOU 10) taler jo for sig selv – specielt med den eksisterende rengøringsstandard in mente. Der er her en risiko for, at de pårørende vil opleve et yderligere pres ift. at skulle påtage sig rengøringsaktiviteter. Og at 'kompensere' med en robot-gulvvasker (ÆOU 11) er i sig selv ingen løsning. Seniorrådet anbefaler, hvis disse forslag gennemføres, at der foretages en gentænkning af tilrettelæggelse og gennemførelse af rengøringen i hjemmeplejen - om muligt gerne i samarbejde med de pårørende.

En nedlæggelse af stilling som uddannelsessygeplejerske (ÆOU 12) kan medføre forringelse af uddannelsesniveaue, specielt med det stigende antal SOSU-elever, hvilket også kan få konsekvenser ift. rekruttering, idet kommunen risikerer at mindske sin attraktivitet.

Gennemføres forslaget om weekendlukning af de åbne caféer (ÆOU 13), kan weekenderne blive meget lange for beboerne på plejecentrene men især for de hjemmeboende borgere, der hidtil har benyttet dette tilbud. Forslaget har således direkte indvirkning på ensomheden. Derudover vil forslaget få negativ konsekvens for de plejecenterbeboere, der f.eks. får besøg af pårørende fra 'provinsen', hvor netop det fælles måltid er en vigtig social aktivitet.

Aktivitetsmedarbejderne på plejecentrene udfører en væsentlig opgave både ift. beboerne og ift. de frivillige. Hvis der gennemføres en centralisering af aktivitetsmedarbejderne ved oprettelse af en tværgående frivilligkoordinator (ÆOU 15) introduceres en række væsentlige problemer, idet en centralt placeret koordinator ikke har tilstrækkeligt kendskab til plejecenterets beboere, medarbejdere, traditioner og lokalområde – samt frivillige. F.eks. blev rekruttering og fastholdelse af frivillige under Covid sat under pres, hvilket bl.a. har krævet ekstraordinær lokal indsats for at få tilstrækkeligt med cykelpiloter til de enkelte plejecenters cykler – en opgave, der vil være meget svær for en centralt placeret medarbejder.

Seniorrådet er i øvrigt skeptisk overfor, om én frivilligkoordinator kan varetage opgaverne ift. alle plejecentrene. Seniorrådet er imidlertid opmærksom på, at flere af aktivitetsmedarbejdernes opgaver, herunder samarbejdet ift. frivillige naturligt vil kunne overtages af de kommende plejecenterbestyrelser.

Det vil være trist, hvis der gennemføres en nedlæggelse af tilbud om musikterapi (ÆOU 16). Aktiviteten er et aktiv ift. beboerne på plejecentrene og har direkte indvirkning på forebyggelse af ensomhed blandt beboerne.

Ligeledes vil nedlæggelse af tilbud om brobygning for ensomme i hjemmeplejen (ÆOU 19) være en væsentlig forringelse i indsatsen mod ensomhed. Brobyggerne har haft dokumenteret succes i forhold til at opsøge og aktivere ensomme og også at inddrage ensomme 'naboer'. Seniorrådet vil opfordre til at bevare brobygningsfunktionen som en kommunal velfærdsopgave.

En servicetilpasning af træningsforløbene på Trænings- og Rehabiliterings Centeret (ÆOU 20) risikerer efter Seniorrådets opfattelse at få alvorlige konsekvenser for den givne borger ift. forebyggelse af tilbagefald og forringet livskvalitet.

Forslaget om nedlæggelse af stilling som pårørendevejleder (FSU 09) er endnu et eksempel på bortfald af tiltag, der tidligere blev finansieret gennem Værdighedsmilliarden. Pårørendevejlederen er for mange borgere eneste gennemgående 'holdepunkt' og kontakt ved alvorlig sygdom blandt pårørende. Tryghed i en situation med alvorlig sygdom i familien kræver bl.a., at der er kontinuitet i vejledningen fra kommunen - og det opnås ikke ved at skiftende sagsbehandlere skal varetage opgaven.

I dag er der én medarbejder, der fungerer som pårørendevejleder – det er imidlertid Seniorrådets opfattelse, at der rent faktisk gerne kunne være flere medarbejdere tilknyttet funktionen.

En ændret finansiering af Grøn Puls (FSU 10) vil have indflydelse på antal deltagere – og dermed have konsekvens ift. den samlede forebyggelse.

Seniorrådet bemærker forslaget om bortfald af Seniorfestival (KFU 05). Seniorrådet har tidligere forgæves argumenteret for at gentænke hele ideen og tilrettelæggelsen af Seniorfestivalen, bl.a. for at række ud mod langt flere af kommunens seniorer. Måske der skulle foretages en samlet vurdering af de forskellige festivaler og arrangementer generelt i kommunen (Seniorfestival, Liv i Lyngby, Litteraturfestival osv. osv.) og afklare, om disse med fordel kan erstattes af nye og anderledes arrangementer, hvor der f.eks. ikke nødvendigvis er fokus på en særlig målgruppe (det kunne være eksempelvis 'folkemøde', 'højskole', 'forsamlingshus' mv.)?

Endelig: Gennemføres forslaget vedr. ensretning og nedjustering af budget til 'råd' (ØKU 02), vil det betyde en nedlæggelse af Seniorrådet i den nuværende form og virke, idet forslaget indebærer en budgetreduktion fra 136.100 (?) til 50.000 kr. svarende til ca. 65%!

Seniorrådet har jf. lovgivningen til opgave at *rådgive kommunen i alle forhold vedr. kommunens seniorer, dvs. borgere 60+.* Kommunen skal (også jf. lovgivningen) *betale udgifterne ved Seniorrådets virksomhed og stille sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.*

Derudover er medlemmerne af Seniorrådet berettiget til diæter ifm. mødevirksomheden. Seniorrådet har i notat af 10. juni 2022 redegjort for budgetanvendelsen til hhv. diæter og mødevirksomhed, kontingenter, konferencer, borgermøder/kommunikation med borgerne og øvrig drift. Seniorrådet tror ikke, at forslaget er begrundet i et ønske om at stække Seniorrådets indflydelse – men det vil være konsekvensen, hvis forslaget gennemføres.

Seniorrådet har på grund af Covid 2021 og 2022 ikke brugt sit budget fuldt ud. Det betyder, at vi akkumuleret har fået overført 92.013 kr. til budget 2023. På nuværende tidspunkt har vi ikke konkrete planer om anvendelse af dette beløb i 2023.

Vi kan umiddelbart pege på flg. muligheder for anvendelse af beløbet:

- Overførsel af beløbet til Seniorrådets budget 2024 med henblik på intensivering af kommunikation og oplysningsvirksomhed mv. ift. kommunens seniorer
- Reservation af beløbet til brug ved analysearbejde ifm. udvikling af ny ældrestrategi i 2024, f.eks. til involvering af kommunens seniorer
- Reservation af beløbet til brug ved tilrettelæggelse og gennemførelse af alternative aktiviteter som følge af nedlæggelse af Seniorfestival
- Tilbageførsel af beløbet til kommunekassen som ekstraordinært positivt bidrag ifm. de forestående besparelser.

De bedste hilsner
Seniorrådet